

SABİT ŞEBEKEDEN ÇAĞRI BAŞLATMA PAZARI (Kamuoyu Görüşü Alınmasına İlişkin Doküman)

TELKODER GÖRÜŞLERİ

05.05.2021

Soru 1

Sabit Şebekede Çağrı Başlatma Hizmetinin kapsamına ilişkin yapılan değerlendirmelere katılıyor musunuz? Görüşünüzü gerekçeleri ile birlikte detaylı bir şekilde ifade ediniz.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılıyoruz.

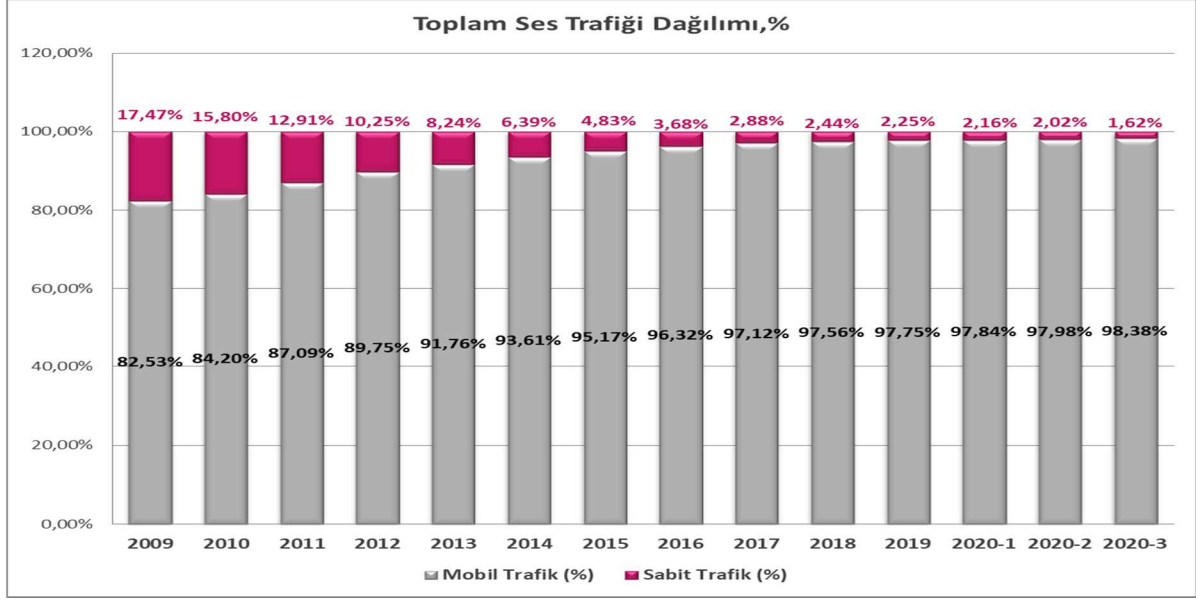
Soru 2

Türk Telekom tarafından PSTN/ISDN hatlar üzerinden kendi abonelerine sunulan çağrı başlatma hizmeti ile gerek geleneksel bakır şebeke, gerekse de (kablo TV şebekesi hariç) IP şebekesi (yönetilebilen VOIP) kapsamında STH işletmecilerince başlatılan çağrılarının (taşıyıcı seçimi, taşıyıcı ön seçimi, YAPA ve THK yönetmelerini de içerecek şekilde) aynı ilgili ürün pazarı içerisinde değerlendirilmesine katılıyor musunuz? Görüşünüzü gerekçeleri ile birlikte detaylı bir şekilde ifade ediniz.

Sabit Ses Trafikindeki Düşüş

Taslak Pazar analizi dokümanının “3.2.1. Geleneksel Sabit Telefon Şebekesi (PSTN) Üzerinden Sunulan Hizmet” başlıklı bölümünde, 18. Sayfada “Abone sayısındaki hafif dalgalanmaya kıyasla ülkemizde yıllar itibariyle gerçekleşen sabit trafik hacminde ise düşüş göze çarpmaktadır. ... Dünyadaki eğilimlere benzer benzer şekilde ülkemizde tüketici tercihlerindeki değişimle birlikte, aramalarda mobil telefon kullanımının daha tercih edilir olmasının da etkisiyle sabit ses trafik hacminde yaşanan azalmanın ilerleyen dönemlerde de söz konusu olabileceği düşünülmektedir.” ifadeleri yer almaktadır.

Kurumunuz Pazar Verileri Raporlarında yer alan rakamlar kullanılarak hesaplanan aşağıdaki tabloya göre, 2009 yılında toplam trafiğin %82,5’i mobil, %17,4’ü sabit ses iken 2020 yılı üçüncü çeyrek sonunda sabit ses trafiğinin oranının %1,62’ye düştüğü görülmektedir.

Her ne kadar dünya çapında mobil ses hizmetlerine yönelik bir talep artışı ve tüketici tercih değışikliği yaşansa da Türkiye’de sabit ses trafiğindeki düşüşün çok radikal olduğu ve sadece tüketici tercihlerindeki değışimi yansıtmadığı düşünölmektedir. Bu duruma yol açan en önemli etkenin sabit ses pazarında, mobil ses pazarı ile rekabet edebilecek, tüketici ihtiyaçlarına cevap verebilecek hizmet çeşitliliğine ve kaliteye ulaşılabilmesi olduğu değerlendirilmektedir. Yaklaşık 20 yıldır düzenlemeler ile kontrol edilen sabit ses pazarında yerleşik işletmeci ve iştiraki TTnet’in Pazar paylarına bakıldığında, pazarda hala etkin rekabetin sağlanamadığı açıkça görölmektedir. Sadece Telekom sektöründe değil, diğer sektörlerde de olduğu gibi, rekabetin oluşmadığı, bir veya birkaç oyuncu tarafından domine edilen pazarlarda tüketici talep, tercih ve beklentilerine karşılık verecek yelpazede ve kalitede hizmet/ürün sunulması mümkün görünmemektedir.

Bu kapsamda, taslak Pazar analizi dokümanında sabit trafikte yaşanan düşüşün sadece tüketici tercihlerindeki değışime bağlandığı ifadeleri doğru bulmamaktayız.

YAPA

Taslak dokümanın 21. Sayfasında, “... halihazırda çeşitli gerekçelerle yaygın olarak tercih edilmediği görölmektedir.” ifadesi yer almaktadır. 2009 yılında uygulamaya alınan YAPA yöntemi ile rekabetin arttırılması amaçlanmış ancak günümüze kadar gelen süre içinde, taslak dokümanda da belirtildiği gibi YAPA abone sayısı 55.945’te kalmıştır. AB’de yeni nesil işletmeciler %860-70’lik oran ile en çok YAPA uygulamasından faydalanırken ölkemizde YAPA

uygulamasının kullanımının çok düşük olduğu gör÷lmektedir. Ùlkemizde YAPA'nın yeterli büyüklüğe ulaşamamasına neden olan faktörleri şöyle sıralamak mümkündür;

- Mevcut YAPA modelinde maliyet esaslı ücretler uygulanmamaktadır.
- Türk Telekom binalarına giriş hala uzun ve zahmetli bir süreç içinde gerçekleşmektedir.
- Ortak yerleşim maliyetleri ise maliyet esaslı değildir.
- Elektrik ücretlerinde İşletmeciler kullanmadıkları enerjinin ücretini ödemek zorunda kalmaktadırlar.
- YAPA santral sayıları yetersizdir.

Hal böyle iken, YAPA yönteminin etkin olarak uygulamaya alınamamasının “tercih edilmeme” gerekçesine dayandırılmasının yanlış anlaşılmalara mahal vereceği değerlendirilmekte ve YAPA abone sayısındaki düşüklüğün nedeninin ortaya koyarken mutlak suretle YAPA'ya ilişkin maliyet ve süreçlerin rasyonel olmadığına vurgu yapılması gerektiği değerlendirilmektedir. Aksi halde yapılan çıkarımın eksik ve yanlış olacağı düşünülmektedir.

VOIP

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılmakla birlikte VOIP hizmetlerinin değerlendirilmesi esnasında aşağıda yer alan hususların dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Bilindiği üzere, 2014 yılında başlayan entegrasyon süreci ile birlikte Türk Telekom, TTNET ve AVEA şirketleri organizasyon değişikliğine gidilerek yapısal olarak aynı çatı altında toplanmıştır. 2016 yılında tamamlanan dikey entegrasyon süreci ile birlikte TTNET ve AVEA kağıt üzerinde şirketler haline dönüşerek Türk Telekom tek bir şirket haline gelmiştir. Bu kapsamda elektronik haberleşme hizmetleri sektörü değerlendirmelerinde TTNET'in alternatif işletmeciler kategorisinde yer alması son derece anlamsız ve yanlış bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurumunuzla yapılan yazılı ve sözlü görüşmelerde de ifade edildiği şekilde gerek Pazar verileri gerek Pazar analizleri gibi sektöre ilişkin büyüklüklerin incelendiği dokümanlara ilişkin metodolojilerde TTNET'in alternatif işletmeci kategorisinde değil Türk Telekom ile birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Pazardaki rekabet seviyesinin incelendiği durumlarda TTNET Pazar paylarının mutlak suretle Türk Telekom verileri içerisinde değerlendirilmesi ve Türk Telekom (TTNET dahil) ve STH işletmecileri için hizmet türlerini de PSTN/Taşıyıcı Seçimi/Taşıyıcı Ön Seçimi/THK, ISDN ve VoIP olarak tespit etmek gerektiği değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki değerlendirmeden yola çıkarak, VOIP hizmetlerinin sektör içerisindeki büyüklüğü ve payı incelenirken TTNET tarafından sunulan VOIP hizmetlerinin mutlak suretle ayrıştırılarak gerçek alternatif işletmeciler tarafından sunulmakta olan VOIP hizmetinin hacminin değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Soru 3

Kısa ve orta vadede oluşabilecek şartlar çerçevesinde sabit şebekede çağrı başlatma pazarında toptan ve perakende seviyelerde yapılan arz ve talep yönlü ikame değerlendirmelerine ilişkin görüşleriniz nedir? Cevabınızı gerekçeli biçimde açıklayınız.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılıyoruz.

Soru 4

Sabit şebekede çağrı başlatma hizmeti için ilgili coğrafi pazarın ülke genelini kapsadığı görüşü ile aynı fikirde misiniz? Cevabınızı gerekçeli biçimde açıklayınız.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılmakla birlikte, her ne kadar bazı bölümlerde TTNET'in STH işletmecilerinden ayrıştırıldığı görülse de Pazar analizi dokümanının tamamında yer alan hesaplama, analiz ve grafiklerde TTNET'e ait verilerin TT Grubu altında ve toplam olarak yer almasının pazardaki durumun daha net bir şekilde ortaya konması açısından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Soru 5

Yukarıda yer verilen kriterler çerçevesinde sabit şebekede çağrı başlatma hizmetleri pazarında düzenleme yapılmasının gerekli olduğu değerlendirmesine katılıyor musunuz? Cevabınızı gerekçeli

Taslak Pazar analizi dokümanında sabit numara taşınabilirliğine ilişkin bir analize yer verilmediği görülmektedir. Oysa, sabit numara taşınabilirliğinde mobil numara

taşınabilirliğine göre yeterli başarının sağlanamamış olması aslında pazarın durumunu açıkça göstermektedir. Taşınan sabit numara sayısının az olmasının, 444'lü numaraların numara taşıma kapsamı dışında tutulmasının aslında sabit pazarda rekabet eksikliğini ortaya çıkaran bir gösterge olduğu değerlendirilmektedir.

Soru 6

İşletmecilerin Pazar paylarına ilişkin olarak yapılan değerlendirmelere katılıyor musunuz? Cevabınızı gerekçeleri ile birlikte açıklayınız.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılmakla birlikte, her ne kadar bazı bölümlerde TTNET'in STH işletmecilerinden ayrıştırıldığı görülse de Pazar analizi dokümanının tamamında yer alan hesaplama, analiz ve grafiklerde TTNET'e ait verilerin TT Grubu altında ve toplam olarak yer almasının pazardaki durumun daha net bir şekilde ortaya konması açısından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Soru 7

Sabit şebekede çağrı başlatma pazarında yüksek Pazar payının yanı sıra kolayca tekrarlanamayan altyapıların kontrolü, dikey bütünleşme, ölçek ekonomisi ile potansiyel rekabetin olmaması ve dengeleyici alıcı gücünün düşüklüğü gibi kriterler kapsamında yapılan değerlendirmeler çerçevesinde kısa ve orta vadede Türk Telekom'un Pazar gücünü koruyacağı değerlendirmesine katılıyor musunuz? Cevabınızı gerekçeleri ile birlikte açıklayınız.

Kurumunuz tarafından yapılan "sabit şebekede çağrı başlatma pazarında yüksek ve geçici olmayan bir yapısal giriş engeli bulunduğu değerlendirilmektedir" tespitine katılmakla birlikte, bu tespite gerekçe olarak sunulan, tekrarlanamayan altyapıların varlığı, Türk Telekom dışındaki işletmecilerin kurmuş oldukları altyapının rekabetçi bir baskı unsuru olmadığı ve yerleşik işletmecinin sağladığı ölçek ekonomisine ulaşılmasının mümkün olmaması dışında aşağıda yer alan hususların da önemli bir etmen olduğu değerlendirilmektedir;

- Türk Telekom'un organizasyon değişiklikleri ile sağlanan grup entegrasyonu,
- Referans teklifler kapsamında talep edilen orantısız teminat tutarları,
- STH işletmecileri için ödenmiş sermayeye konulmuş maddi sınırlar,

- Kamu düzeni ve milli güvenlik gerekçeleri ile işletmecilere getirilmiş olan yükümlülükler nedeni ile işletmecilerin katlanmak zorunda olduğu maliyetler.

Soru 8

Sabit şebekede çağrı başlatma pazarında kısa ve orta vadede Türk Telekom'un Pazar gücünü koruyacağı değerlendirilmesine katılıyor musunuz? Cevabınızı gerekçeli biçimde açıklayınız.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve tespitlere katılıyoruz.

Soru 9

Sabit şebekede çağrı başlatma pazarında etkin rekabetin sağlanması amacıyla getirilen yükümlülüklerle ilişkin analizlere katılıyor musunuz? Cevabınızı gerekçelendirerek açıklayınız.

Kurum tarafından ifade edilen görüş ve önerilerin çoğunluğuna katılmakla birlikte bu bölüme ilişkin çekincelerimize aşağıda yer verilmektedir;

Taslak dokümanda 66. sayfada ayırım gözetmeme yükümlülüğü hakkında detaylı açıklamalarda bulunulmuş ve "Bu itibarla, STH işletmecilerinin yerleşik işletmecinin kendi perakende birimine uyguladığı şart ve koşullarda hizmet almalarının sağlanması gerekmektedir" ifadelerine yer verilmiştir. Yukarıda da bahsedildiği üzere, Tür Telekom grubu organizasyonunda 2014 yılında başlayan entegrasyon süreci ile birlikte Türk Telekom ve iştiraklerinin Kurumsal Müşteri, Bireysel Pazarlama ve Satış, Strateji ve İş Geliştirme gibi bir çok birimi tek bir çatı altında toplanmıştır. Söz konusu organizasyon değişikliği Türk Telekom ve iştirakleri arasında bilgi alışverişini kolaylaştırmakta ve aynı zamanda ortak strateji geliştirme ve karar alma süreçlerinde birlikte hareket etme sonucuna da neden olmaktadır. Hal böyleyken, Türk Telekom'un toptan seviyede sunacağı hizmetlerin özellikleri ve fiyatı konusunda karar alırken yahut yapılacak altyapı yatırımları hakkında planlama yaparken tüm işletmecilere eşit mesafede durması ve dolayısıyla ayırım gözetmeme yükümlülüğüne uyması beklenemez. Bu nedenle, her ne kadar gerek Pazar analizlerinde gerekse de mevzuatta yükümlülük olarak belirlenen ayırım gözetmeme ilkesinin varlığından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle, Türk Telekom'un sadece toptan pazarda hizmet sunan işletmeci olduğu altyapı-hizmet ayırımı modelinin hayata geçirilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, sabit şebekelerde çağrı başlatma pazarının büyüebilmesi için, Kurumunuz tarafından gerçekleştirilecek denetimler yoluyla Türk Telekom'un etkin piyasa gücünü kötüye kullanımının önüne geçilmesi gerektiği düşünülmektedir.